

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

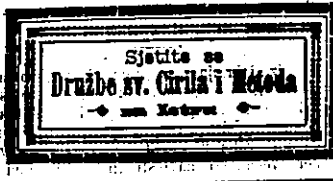
Oboga naša mala stvar, a ostoga sve pokrvari. Nar. pošt.

Izdat svakog četvrtka na celom arku. Izvan 14. jula, 18. augusta, 8. septembra i 3. novembra. Dopiši se navedajući ako se nećakaju.

Nabijegovani listovi se noprimalje Predplata s poštarinom stoji 25 for., za seljaka 20 for. za godinu. Razmjerno for. 20%, i 2 za poštarinu. Izvan carevine više poštarine.

Na malo jedan broj 5 vrt.

Uredništvo nalazi se u Via Farinata br. 14.

Poraba jezika.

U eto prolaznoj godini postavili su nadležat više upita na ministra-predsjednika i upravitelja ministarstva naravnih posala glede porabe jezika sa strane cesarskih kraljevskih oblasti u Istri i Primorju sa hrvatskimi i slovenskimi strankami.

U prvom, postavljenoj još koncem marca, priložili su službena dopisnica c. kr. kotarskoga glavarstva u Paznu na jedno hrvatsko društvo u području toga glavarstva, dopisnicu, pisanu talijanskim jezikom, kao primjer kako se obćenito postupa.

Ministar predsjednik njim je odgovorio, da se je ona talijanska dopisnica na hrvatsko društvo poslala pometnjom u pisarni onoga glavarstva, i da c. kr. oblasti onim jezikom odgovaraju, kojim njim se piše.

Ta bila je predebela za naše zastupnike, koji znadu kako c. kr. oblasti odgovaraju i pišu hrvatskim i slovenskim strankam. Nisu krivili a takova odgovora ministra-predsjednika, koj je odgovorio onako, kako su ga obavjestili njema podređena oblasti iz Istre i Primorja u obće, nego dakako one, koji su ga obavjestili.

Da mu pokažu kako bijaše krivo obavjesten, oni su mu kratko iz njegovoga odgovora dokazali sa stotinami i stotinami primjera, da c. kr. oblasti, naročito političke, neodgovaraju na hrvatske i slovenske dopise hrvatski ili slovenski, i da takovim tako nepišu.

Gospodin ministar-predsjednik nije odgovorio javno na odnosnu interpelaciju. Nije ni mogao. Bezbroj primjera začepio mu je usta. Nije htio izvršavati podređenih si oblasti. Držao se je onoga ne-

aralnoga načela, koje proizrokuje toliko zla, kao da oblasti nemogu pogriješiti, i da njim se, makar bile krive, mora čuvati ugled.

Privatno da se je izgovarao tim, da je teško istraživati onoliko slučajeva, koliko su jih naši zastupnici naveli, priznavši pjeđno, da jih drži iznimnim. On da je najme rekao, da se mora rukla liediti čim se pojavi i najmanja rana, a da se nesme čekati dok bude cela ruka sve jedna rana. U tom blo bi ponjkle i našim zastupnikom predbacio, kao da nisu za pojedine slučajeve stavljali upita, kao da se nisu svako doba pritaživali. To pak ni malo ne stoji, jer je jedva prošlo keje zasjedanje, a da se oni bud kojim načinom nebi bili pritažili radi zapostavljanja hrvatskoga i slovenskoga jezika sa strane c. k. oblasti.

Jedno nije gospodin ministar-predsjednik nit javno nit privatno, koliko je poznato, rekao. To si je samo misliti morao: misliti najme i zgrazati se, kad je pripodabljao onaj svoj navedeni javni odgovor sa ono stotinami i stotinami primjera, koji su onaj odgovor pobijali.

Kasnije sa naši zastupnici iznili novih interpelacija, u kojih su istaknuli kako najviši predstavnik c. kr. oblasti u Primorju načelno proglasi, jedan talijanski drugi njemački jezik, kao zemaljski u Istri, te izjavljuju, da stanovite hrvatske i slovenske stranke moraju primati koji talijanske toli njemačke spise. Nadalje su iznili primjera, kako se hoće i prisilniti sredstvi i načini narivavati talijanski ili njemački jezik, te kako se službeno oabi za kotar sa skoro četirimi pedinami Hrvata čak zabranilo složit se hrvatskim jezikom.

Nad tim slučajevi se je gospodin ministar-predsjednik valjda toli zgrazao, da pa i opet obrani ugled svojih podređenih, nija o njih javno govorio nit neće valjda.

Da reče svoju, izabrao je takov slučaj, gdje se najmanje dira u ugled oblasti u Primorju. Izabrao je slučaj javne objave

drašbe proizlađki iz jednoga odjela a. k. namjestništva, najme gradjevnoga.

Necemo, da mu to za zlo uzmijsmo, premda nismo s njim istoga mišljenja, da se ugled oblasti štiti zabacivanjem pij-kovih djela i nedjeja; pače, smo mišljenja i uvjerenja, da bi se taj ugled najbolje štutio, kad bi se otvoreno priznalo, što je zlo, i otvoreno poduzete mjere i proti zlu javi poštujsenom, i u svrhu, da se ved nepočini.

Necemo, da mu u zlo uzmemo ni to, što je rekao, da se ona objava drašbe fanglasila talijanski samo naljed pometnje, pa nit to, da je spomenuto, da je „Osservatore Triestino“ donio istu objavu u četiri jezika, premda je istina, što smo već opazili, da toga lista skoro nitko nečit.

Izličemo samo, da je rekao svoju. A rekao ju je u svojem odgovoru, što smo ga donesli doolovec u 46. broju našega lista od 15. decembra t. g.

Onaj odgovor nije uarti kao nješto hignega, prolaznoga, nit takova, što bi se protetalo samo na jedan slučaj.

U onom odgovoru izrečeno je načelo, kojega hoće ministar-predsjednik, da se c. kr. oblasti u Istri i Primorju u obće drže, i to ne možda samo političke, nego i sve druge, cesarsko-kraljevsk. a. to načelo izrečeno je u riječih: da ces. kr. oblasti imadu obćiti sa notornio hrvatskimi i slovenskimi strankami i obćinama u hrvatskom ili slovenskom jeziku.

Dva put prije svojega odgovora dao je nalogo podređenim si oblastim — a to isto učinili su i drugi ministri sebi podređenim oblastim — da imadu postupati po rečenom načelu.

Svojm javnim odgovorom dao je to na znanje hrvatskim i slovenskim strankam i obćinama. Naveo je dan, mjesec, godinu i broj obih svojih naloga, da se svaka stranka i obćina, s kojom c. kr. oblasti nebi postupale po rečenom načelu, znade na što pozvati, zahtjevajuć svoje pravo.

Odluke ministra-predsjednika od 29.

septembra 1898. br. 6662 i 5. novembra 1898. br. 6372. na zamjestnika u Trstu, nescemo da sadržavaju zapovjed oblašim, nego su poaljje rečenoga odgovora ministra-predsjednika dohvaceni, na koje se imadu pozivati hrvatske i slovenske stranke tražeć svoje pravo, da njim se hrvatski ili slovenski piše.

One su regulatio koli za oblasti toli za hrvatske i slovenske stranke.

Svi Hrvati i Slovenci nek ih dobro pamte, nek prema njim postupaju, i nescamo govore i pišu sa oblastim u svojem jeziku, nego i neka zahtjevaju, da predstavnici oblasti s njimi govore i njim pišu hrvatski ili slovenski. Ako toga nebi htjela koja oblast ili njezin predstavnik, onada neka se pozovu na one dvie odluke. Ado nebi ni to koristilo, neka se pritaže na više oblasti. Ujedno nek to točno dojava našemu uredništvu, ili našim zastupnikom na carevinskom viedu. Ved smo jednom rekli, da valja učiniti kraj zalumu, koj se tjera kod nas glede porabe jezika.

To pak možemo, ako, ponosni na svoje hrvatsko poriećko i na svoj hrvatski jezik, i sviestni svojega državljanakoga prava, rabimo hrvatski jezik sa oblastim, i od njih zahtjevamo, da ga one s nami rabe, te da se po pritažimo ako neće da toga čine.

Koji nas, bilo kojega, mn drago stala, bilo u kojem kotaru Istre, bilo u kojih okolnostih tako načini, toga nescamo da nedržimo sviestnim Hrvatom ili Slovincem, nego držimo, da izdaje svetu hrvatsku i slovensku stvar.

Hrvatska gimnazija u Pazinu. (Božićna jabuka naša!)

Kad bi rođen čovjek bio mislio što bi liepšega darovao jednomu narodu sa božićne blagdana, jedva bi se mogao domisliti liepšega dara nego nam ga je ovo g. ministar-predsjednik grof Thun dao iz Beča. Skolskom godinom 1899-1900. ima se otvoriti u Pazinu gradu, u srdcu Istre nam mile, hrvatski zavod, koji za nas Hrvate znači više nego danas ikoli od nas

PODLISTAK. Tko pjeva, zlo ne misli. (Dalje).

Narod najme za svoje pjevanje ne zna pjesama, ne zna riječi i već bi se dali nabrojiti oni, kojim je po koja pjesma u obćlosti poznata. On si zato znade pomoći: zapjeva početak koje pjesme, dapače i ne pjesme, nego koje prozaički izražene želje čijelijeva ljubavi i prijateljstva, a svirkava dugim opetovitim refrenom (zapjevom). Drugačije bijaše nešto kad je bugarsko tunc. Ta se spominjalo često i prečesto ime Boga i Djevice Marije, spominjalo se jako čustveno prijateljstvo, pobratimstvo, nepcestrinstvo; bugarske se liepe i ojelovite napitnice kod pivovanja, svadovanja i kad je prijatelj došao k svomu u goste. Bogorile se nadalje junačke pjesme o naših slavnih junacih, o zgodah i nezgodah davnih. A pjesme? Za sve to neznao, ili sa veoma manjoj mjeri. Naš čovjek skoro je svosvema zaboravio na svoj junačku prošlost, na djevoljaka junačka djela i slavnih junake. Recimo, ime Kraljevića Marka već je našoj istarskoj mladeži pogotovo neznapo, al žalostno je, da i ostalih junačkih pjesama ne zna istarski Hrvat. Poznani cijele obćine i sela, gdje se nadješe čeljadeta, što bi znalo ojeloviti pjesme. Zastigao i narom „Naše Sloga“

objelodanile se u posebnog knjizi narodne pjesme istarskih Hrvata. Ima liepih i nješnjih i dovršenih; mislite li da ih narod pjeva? Ja sam svaki dan među prostim pukom, vidim ga gdje jede i pija, gdje plače, pjeva, veseli se i pleše, al na žalost moram reći, skoro sve je pollo u zaborav i zaboravlja se. Gdje se još najveć starine sačuvalo, najme narodnoga blaga, to se za cijelo vidja u najjužnijoj i u sjevero-istočnoj Istri, najme u Čičariji.

Čuo sam vedkrat jadicovati naše starce nad današnjom mladež, veliči: ništa ne zna. Spominju „nazdravice“, „daj-pojnice“, što se govorile i pjevale i sto-tin drugih obićaja, što su izumili već il ginu. Napominjem namlice sve ovo, a da možemo d. bro shvatiti, zašto i s kojih razloga je kod nas pjevanje na najjužnem stepenu savršenstva. Takove mora da bude, kad ved prosti naš kmet ne zna, što da reče pjesmom i pjevanjem; sve bo njegove misli i govori zaokupljaju jednino skrb i borba, kako da se prehrani, kako da prokururi godinu. Hoćete li da se napjevi i pjesme radjaju bez dubokih misli i silnih čustava? Ne može to da bude. Stariji su obićaji od naših, ali ako hoćete, oni ga radjaju; tako isto znanje radja pravilnim jezikom, a jedno i drugo zajedno liepim pjevanjem. Što dakle sledi odatje? Dolazimo na liek: podajmo narodu znanje, prosvjetljujmo ga. Znanja takova — kako

ved prije napomenuh — koje je kadro uzdignuti ga iz potištenosti, pa da ne mora sve svoje moći uložiti u skrb oko hljeba; moramo mu podati i takova znanja, koje će mu donieti novih misli, novih želja, ili ako hoćete, takova znanja, što može oživiti u njemu i uzkrisiti jurve zaspuno, zaboravljene misli i osjedaje. Pošto je pako pjesma i pjevanju podloga uzvišen predmet, to moramo narodu u ovom podučavati, na ovo upućivati i uzvišene predmete njegovati. U ovo ne spada nauka o sijanju žite i gojanju loze, akoprem zasjedne u životno pitanje, koje se dakle odnosi na potrebu duha izravno. Uzvišeni predmeti su oni, koji se izključivo odnose na potrebu duha izravno. Uzvišeni predmeti su oni, koji se izključivo odnose na potrebu duha izravno. Uzvišeni predmeti su oni, koji se izključivo odnose na potrebu duha izravno. Uzvišeni predmeti su oni, koji se izključivo odnose na potrebu duha izravno.

poznanje čisto narodnog života — podat će nama najzdravije, najbolje, najprobavnije hrane za duševni život.

Da, povjest naroda jedina je nauka, koja će moći oživiti umirle duše; da pripoviedanje prošlih nesluedovanja vriednih događaja o domaćin zgodah i nezgodah, kadro je podati duši novih misli, svježih želja i uzkrnuti nas na novi život, rada i napredka. Lahko nama Hrvatima u toj stvari, „sve je do naša povjestnica samo oćeti sbor pjesama“. Nama nije potrebno na prste brojiti kralje i bane i vojvode hrvatske; nama nije potrebno citirati junačke borbe za slobodu zlatnu i kret častni, junačke i patničke; nije, sve to u pirnom ruku izkliećno pjevanje naše narodne pjesme. Nama nije za sreću nužno učiti narod učenjački, da ne shvaća i ne može pamtili: on je sam sebi pišao povjest, pisao ju životom riječi pjesme i pjevanja. Nije važnije zgodah, a da ju nije opjevao, nije krepost, koja se ne bi zračila u njegovih pjesmah. Blago nama, kad pjevači možemo ujedno proučavati svoju prošlost i Učisljivo je i to, da Hrvat mnogo toga naučit znade, i da izvanrednom lahkoćom nauči svoje protivode. Tria se moramo okeristiti s dvojaka obzira: radi same stvari i radi pjevanja.

Tako dolazimo na samo pjevanje i na obćuku i pjevanju.

(Dalje sledi.)

pomisli može! Za taj dar, za tu božicu jabuku, za tu uspomenu izludicega veka, kojom ćemo ponosno nastupiti 20. vjek kćranstva, imamo se zahvaliti našim neumornim zastupnikom na carevinskom vijeću i u zemaljskom saboru, koji su ne-časno dokazivali i tvrdili, da je ustro-jevanje hrvatske gimnazije u Pazinu neo-uhodno potrebno; imamo se zahvaliti Nj. Veličanstvu našemu cesaru i kralju, koji nam je eto u ovoj svečanosti i velezna- mitoj godini pružio dar, kojega neće Njemu hrvatski narod nikada zaboraviti, i za kojega će mu uvijek vjerni Hrvati, dok budu obstojali kao narod, uvijek i zahvaliti biti. Svojim Hrvatom, tim vjernim i za- služnim stupovom svoje prestolja, nije mogao cesar i kralj *Franz Josip I.* svojoj pedesetoj godini sretnog vladanja lepšeg i boljeg dara dati, nego je dao, jer nam je tim oživio još zdravu granu na Hrvat- skom stablu, — Hrvate stanujuće u Istri, sirotici!

Hvala Tebi ljubljani vladaru za taj dar, kojim si Ti uvijekovječito u hrvatskom narodu uspomenu na svoj jubilej: Hrvatska gimnazija u Pazinu grada ostati će traj- nim spomenikom u srcih Hrvata na go- dina carskog jubileja te će razvitak hr- vatskoga naroda u Istri taj renek-spome- nik svojeg cara i kralja uvijek smatrati znakom bolje budućnosti svoje i znakom, da Bog dobri još nije zaboravio na naš siromasn narodu.

Hrvatska gimnazija u Pazinu ima za nas istarske Hrvate daleko veću zna- čenitost nego se komu možda u prvi ma- čini. Kad nebi naši zastupnici bili ništa drugo izvojavili svojem narodu nego hr- vatsku gimnaziju u Pazinu, bili bi oni zaslužili već tim samim dobikom vječnu harmost svojih birača. Hrvatska gimnazija u Pazinu znači takvu pobjedu u našoj borbi, da zastupnici naši mogu lahko za- braviti na sve muke i jade, trpljenja i sramćenja, koja su u vrenju svojih do- znoštih potrpili, i oni mogu tu činjenicu smatrati plaćom za sve, što su pretrpili u teškoj borbi za svoj narod i za njegovu prava. Gimnazija u Pazinu diže Hrvate na visinu svojih talijanskih suzemljaka, otvara našemu narodu nova vrata, koja su mu do sada zatvorena bila; osigurava njihov narodni obstanak u Istri, da, možemo reći osigurava Istru Hrvatima!

Da je to istina dokazuje nam grozna buka i krika, koju dižu na Hrvat- sku gimnaziju u Pazinu naši narodni pra- tivnici. Oni se ne boje za svoj takozvani posjed, nego se boje, da će im hrvatska gimnazija u Pazinu postaviti neprebodiv i nepredohv most u raznarodjivanju našega naroda, jer će siromah istarski Hr- vat imati gdje da uzgoji svoju djecu, svoju nadu, svoje narodne junake, o presa kojih će se razbijati valovi talijanski!

Mi se padamo i moramo se nadati, pošto smo već toliko pretrpili, da ovoga puta neće vika i krika talijanska pobje- diti nad svetom našom stvar, jer i svako- zlo ima svoj konac, a znamo to, da Bog nedopušta zlobi, da nasivlada kreposti i dobroti. — Hrvatska gimnazija će se o- tvoriti sa zaključkom 19. vjeka i mi ćemo stupiti u 20. vjek sa oklopom na prsni, koji će odoliti svim napadajem protivnika naroda našega.

Dok protivnici naši po ulicah svojih gradova i gradica viču i mrlju svoje za- nas pogrdne pjesme, možemo mi također jednom već njima zapjevati: „*Lasse gar- che i canti e uli*“, hrvatska gimnazija će se otvoriti i naš narod biti će spašen pod zvjezdom jubileja Njeg. Vel. cesara i kral- ja *Franz. Josipa I.* kojega nama neka Bog pozivi!

Pogled po svietu.

U Trstu, dan 28. decembra 1896.

Radi božićnih blagdana zatvorena su sva zakonodavna tjela, te moramo amo tamo pabirčiti političke vesti.

Većina zemaljskih sabora ove pole monarhije sastala se danas na kratko zasjedanje.

Iz Praga dolazi viest, da će se kraljevo pismo, kojim se otvara Češki sabor, razlikovati od ostalih pisama, kojimi se otvaraju drugi sabori i kojimi se vladar zahvaljuje za izkaze ljubavi i odanosti prigodom petdesetogodišnjice njegova vladanja. U tom pismu imao bi biti i odstavak o zahtjevih češkoga naroda, osobito o razširenju zemaljske samouprave. O češkom državnom pravu da neće biti spomena u tom pismu.

Češki listovi pišu, da je ministar

pravosudja dr. Ruber nedavno izdao naredbu o porabi zemaljskih jezika kod sudova u Slezkoj, a ministar predjednik grof Thun sličnu naredbu za političke oblasti. Ovim naredbama da je zadovoljeno Čehom i Poljakom u Slezkoj u pogledu ravnopravnosti njihovih jezika sa njemačkim jezikom. Usljed te naredbe imaju se svi pod- nesoci riešavati u onom jeziku, u kojem su podneseni.

Član njemačkoga kluba na češkom saboru dr. Wernsky imenovan je dne 23. t. mj. zamjenikom vrhovnog zemaljskog maršala u kraljevini Češkoj. Odatle se zaključuje, da će njemački zastupnici stupiti opet u Češki sabor, iz kojega su bili izašli prigodom po- slednje rasprave adrese na kralja.

Na mjesto odatupivšega poklisara Austro-Ugarake na ruskom dvoru u Petrogradu princa Lichtensteina, ime- novan je ovih dana, sadašnji austro- ugarski poklisar u Bukarestu barun Aehrenthal, koji će nastupiti svoje mjesto koncem jenara 1899.

U bugarskom saboru došlo je pro- slova čedna do burnih prizora. Opo- zicija napala je naime žestoko vladu radi ugovora sa iztočnim željeznicama, koji ugovor da će dovesti zemlju do ruba propasti. Predsjednik sabora za- bacio je svojevrijem sve predloge opo- zicije, usljed česa nastala je u saboru silna gungula. Uz buku i viku: dolje s takovim prejednikom zapustila je opozicija sabornicu. Državni proračun Bugarske iznaša u primitku i izdatku nešto više od 84 milijuna leva. Mini- star financija naglasio je povoljno go- spodarsko stanje zemlje uzprkos lošoj žetvi ove godine.

Ruske novine javljaju iz Petro- grada, da očekuju tamo riešenje o sa- zovnu konferencije radi obćenitog raz- oružanja čim se povrati u priestolnicu car Nikola. Program konferencije, već je pripravan, te se imaju predati caru na potvrdu. Za dan i mjesto sazova- će konferencije nije još ništa usta- novljeno, ali toliko je stalno, da će na konferenciji sudjelovati sve vlade, koje su poziv od cara Nikole primile.

U subotu otkriven je u Varšavi svečanim načinom spomenik poljskom pjesniku Mickievici. Ta je svečanost dokazala, da su se odnošaji između Poljaka i ruske vlade znatno poboljšali.

Iz talijanskih novinah doznajemo za odgovor sv. Oca pape Lava XIII. na čestitke, koje su mu dne 23. t. m. mnogi kardinali i biskupi prigodom božićnih blagdana podnijeli. Obzirem na položaj crkve u Italiji rekao je papa, da za novu godinu nisu znaci za crkvu povoljni. Novimi mjerama, da se ugrožava sloboda crkve i svećen- stva, koje da počinja u očima vlasto- držaca time zločinstvo, što je vjerio crkvi i sv. stolici.

Njemački car izmienio je sa našim monarhom vlastoručno pismo radi poznatog izгона iz Njemačke austro- ugarskih podanika i o odgovoru, što ga je o tom pitanju dao u carevin- skom vijeću grof Thun na interpela- ciju poljskih i čeških zastupnika. Ovih dana kolala je viest, da bi mogao radi toga odgovora odstupiti austro-ugarski ministar za vanjske poslove.

Dopisi.

Iz Pazina pišu nam 10. t. mj.) Pro- slava petdesetogodišnjice vladanja Njeg. Veličanstva našega premlstivog cesara i kralja izpala je dne 2 ovog mjeseca u gradu Pazinu i okolnih mjestih liepše nego li se je očekivalo.

U predvečerje toga dana o sračunom zapadu najvjetrije svečanost mnogobroj- ni hitci iz mužara postavljenih na brežnjku

*) Zakaasilo radi preobnosti gradiva. Op. vredni štva).

nad gradom, a med ore je nekoliko puta mnogo jače zagrle se lindarokoga briga stari top, koji se rieško kad ogasi. U samrak stada se razlegavati brdom i do- linom milosrdi svonova, i netom ovi nar- kose, pokaza se — kane ulede nekakvog tajnstvenog znaka, najednupet celi grad kano u moru plamena sjajno razsvietljen. Istodobno pokaza se svjetljava i po bližnjih i daljih brdinah oko grada, medja kojimi se je kao obično najsjajnije izlitala ona na brigu pred Lindarom, gdje je u lepom razporedu celi vrhunac okret- nat prema Pazinu bio okrunjen gljbljivimi bakljama.

Sutradan na 9. ov. mj. osvanu celi grad izkiden krasnimi zastavami. Več rano započme svečano zvonjenje i gruvanje mu- zara. Dan je bio krasan kao u maju. Kan da je i priroda htjela poštovati zna- menitost ovog dana. Pučanstvo je vrtilo njicami u svečanosti odori. U deset sati najvjetrije svonovi i mužari početak sve- čane službe božje.

Misa započme i hiljade vjernih poša- nika uzignu svoje miši i srca „Sveviš- njemu zahvaljujući mu na milosti, što nam je evu pol vjeka zdrava uzdržao na pri- stolu našega dobrog cesara i kralja *Franz. Josipa I.* i moleći ga, da nam ga još dugo li godina sačuva zdrava i da mu podeli jakost, da muže strpljivo podnesti teške udarce, što ih je pretrpio gubitkom svoga dragoga sina i mile supruge, odnosno naše preblage cesarice i priestolonaslednika.

Nakon svršene službe božje podje obd. glavar u društvu savjetnika pokloniti se gospodinu c. kr. kotarskomu poglavaru i izraziti mu čustva odanosti i nepokole- lible podaničke vjernosti stanovnika, mje- stne občine Pazin prama Njegovomu Velič- anstvu, svomu premlstivomu cesaru i kralju. To isto učini također u ime hr- vatske čitavnice i podružnice sv. Cirila i Metoda.

Djelom prije a djelom poslije službe božje diešlo se iskušeno vojnikom i jav- nim službenikom medalje sa slikom Njeg. Veličanstva na uspomenu 50 godišnjice Njegova blagoga vladanja.

I obdinsko zastupstvo mjestne občine Pazin odicilo je ovom svečanom prigod- om u svojoj zadoj sjednici, da se u znak iskrene odanosti i nepokoleblive podaničke vjernosti prama Njegovomu Veličanstvu i na vječan uspomenu petdesetogodišnjice Njegova blagoga vladanja, utemelji dobro- tvorna zaklada imenom „zaklada *Franz. Josipa I.* za podupiranje djaka“ sa glav- nicom od 2500 for., koja će se u 10 godina dopuniti uložjenim svote od 250 forinti svake godine u obdinski proračun, i sa dobici od koje će se podupirati djake iz mjestne občine Pazinske, koji budu pol- ziti gimnaziju u Pazinu (eventualno otro- ženjem djačke kuhinje), ili ako i dokle ova nebi bila ustrojena, druge srednje škole sa hrvatskim nastavnim jezikom ili više škole. Ovim dobrotvornim podhvatom mi- sililo je obdinsko zastupstvo, da će najbolje ugoditi dobromu očinskomu srdu Njeg- ovu Veličanstvu, i najboljim načinom pro- slaviti uspomenu 50 god šnjice Njegovoga blagoga vladanja, ali kad tamo slavni ze- maljski odbor, komu ređ, bi da nije po- volji takav po samom Njegovom Velič- anstvu preporučeni dobrotvorni podhvat, nije ovaj zaključak odobrio, već ga ovih dana jednostavno nkinu a da nije nitko proti zaključku utok nložio.

To su Van g. urednice fakta, koja najhrastitnije dokazuju kakvoga su mne- nia te naše više obštiti i koliko je njima stalo do toga, da njeguju i uzdrže u pu- čanstvu čuvsve, koja bi morala u prvot- vrsti da njih samih rieše.

U suglasju s ovima stoji i ponašanje nekih naših odvjetnjih c. k. činovnika prig- odom jubilarne svečanosti.

Onog je svečanog dana pozvao ko- tarski glavar sve činovnike na skupni banket, koj se je držao u ovdj- anjem star- rom kaštelu. Odazvali su se svi ali kad tamo, kako već kola javna tajna, neki od njih nisu mogli, da ne zaborave ni kod ove sgrade na blaženu „*Legu nazionale*“. I fak- tično u očigled predstavnika političke o- blasti, snatot prisutnosti činovnika druge narodnosti i uzprkos tomu, što je svrha banketa namienjena bila jedino proslavi Jubilara, koj sve svoje narode jednako ljubli i koj hoća, da se njihova prava jed- nakom mjerom štiti i štiju, sabrala je ne- kolikova c. k. prisutnih činovnika prilicnu svotu za „*Legu*“ dotično za „*Vecchia*“ kako su ju oni zvali, kojoj je jedina svrha prisilno odnarođenje našeg naroda. Istina, da su njejkovi činovnici naše narodnosti ogor- čeni nad takvim bezobraznim postupkom svojih kolega ostavili odmah sa kotarskim glavarom ono „*Legino*“ društvo, al time ne- može, da bude stvar nredjena, jer narod

hrvatski, koj ovdje izključivo živi, uvredjen time u svojem zasvojenju, narodom čuvsve imade podpuno pravo, da od svojih činov- nika, bili oni i c. k., pošto ih on svojoj željavi uzdržava, zahtjeva prijereno i ko- rrektno ponašanje, barom takvo, kojim se nevrjednija njegova prava.

Takav u onom svečanom momenta na- mještan sa druge strane agresivan postak- pakod stranec. Činovnika narodar, medja kojim živa, nemože da bude ožigosa od samog javnog mnjenja, već podpada pod strogu izragu i kaznu, koje bi se imale voditi i ustanoviti disciplinarnim putem na zahtjev dotičnog kotarskog glavara.

Da bi se činovnici hrvatske narodno- sti, postavljeni u kakvom talijanskom gujezdu, odvratili bili u takvom svečanom momentu sabirati za društvo sv. Cirila i Metoda, ne bi se poznalo sada ni traga sa njima.

Iz Dobrinja piša nam, i u Dobrinju proslavilo se prema okolnostima mješta vrlo svečano prećetni jubilej vladanja Njegova Veličanstva našega premlstivoga cara i kralja *Franz. Josipa I.* U predve- čer svečanosti najvjetivali su zvonovi i mužari to veliko slavlje. Kad je zatamalo svi se prozori razsvietije, a obdinski trg sija kao dan. Zvonik je bio sav u oguju najvjetivalje bližjoj i daljoj okolici našu zarku ljubav do usrišene osobe našega obljubljenoga vladara i ciele prajnsne di- nastije. Školska djeca pod učiteljvim vod- stvom, uz prisustvovanje svega pučanstva, zapjevahu na trgu dvakrat carevku, a ži- viotički orili se na sve strane.

Na sam dan jubileja, dne 9. t. mj. već u zori probudili stanovništvo zvonovi i mužari. Mjesto se okitilo zastavama, a lju- di obučeni na blagdanjsku nakupili se na veliku misu, koju je župe upravitelj vel. Tri najaštie urekao za 9 sati. Obdinsko zastupstvo sa načelnikom na čelu, čita- ničar, školska djeca sa učiteljskim osob- jenim, financijsna straža iz Klina, lučki upravitelj iz Šila, došli in corpore u crkvu. Svečanu svetu misu služilo se u troje, a pod istom je za prvi put pjevao zbor pjevača. Na koncu mise pjevalo se „Tebe Boga hvalimo“. Poslije ove školska djeca se povratila u školu, nakič- nu sa carevom slikom i slikom Habsburgovaca, sve u se- lenim, gdje im ravn. učitelj u prisutnosti načelnika, članova mjestnog školskog vjeća, obdinskih zastupnika i velikog broja ob- činara dosta obširno ocrtu rad i život Njegova Veličanstva, svršiv sa životički i sa pjevanjem carevku. Po- lije toga da- rovalo se svakom djetetu prilicno veliku sliku *Franz. Josipa I.* kao uspomenu na ovaj veliki događaj, preporučiv, da ju se mašne u okvir i izvjesi na počastno mje- sto u kući. U večer bila je opet obča ras- svjeta, još liepša nego li prvi večer; na trgu se opet pjevalo carevku i druge pjesme, te kitalo živo Njegovu Veličan- stvu. Isti večer priredila je čitavnica ve- čeru, gdje se u glavnom nazdravilo cara i kralju, a prigodom ista sakupila se i svotica od 17 kruna za društvo sv. Cirila i Metoda.

Slijedeći tjedan, počnu od nedjelje dne 4. t. mj. pak do subote dne 10. ni- vao je Dobrinj drugo slavlje i to duhovno; pohodili ga naime častni ocl Isusovci: otac Bontempo i otac Gattin, da drže svyso poslanja. Pošto je župa velika i raztrešena, to je po želji presv. bi- skupa c. Gattin išao propoviedati u selo Polje, dotični c. Bontempo ostao u Do- brinju. Na njihove spasnosne propovjedi, koje su vršili u jutro rano i u večer kas- nije, vrvio narod kao na med iz bliza i daleka, uza sve to, da je bilo vrijeme ve- likog posla, naime pobiranja uljika, koje su ove godine, hvala Bogu, obilno obr- dido. Njihove pak spasnosne rieči su zbilja pale na plodno tlo, jer od malje 4000 duša, što broji ova župa, valida nitko ne- ostao bez sv. izvjeđeli i pričesti. Osobito bila je ganutljiva i potresna predposlada njihova propovjed u petak u večer, kad su govorili o ljubavi kršć. i o pomirenju; valjda nije osobe, koja nije svesrdno opa- tila svojim uvrediteljima, što se kasnije i prigodom zvonjenja pomirnog zvona i činom pokazalo. Ističući osobitu ljubav prema bo- žanskomu Srcu Isusov, ustrojila se bra- tovšdna apostolstva molitve, u koja se maine zav puk upisao. Prije popodšanje propovjedi c. Bontempo nigda neutrdiljiv, jer osim propovjedanja, po celi dan iz- povjedaov, vježbao bi djecu pred slikom presretog Srca Isusova u pjevanju slatke krunice, ta pjesme u slavu Srca Isusova. Cielu ovaj tjedan može se reći, da je bio posvaćen izključivo molitvi i pokori.

